

5.1.2023

הטעיה בקידושין

האם קיים יסוד לבטל את הקידושין מטעם מצג שווא? כידוע יש מסורת של פוסקים שביטלו קידושין בגין מום גדול שהיה קיים לפני הנישואים והאישה לא ידעה עליו בעת כינון הנישואים, כלומר, בעל שנמנע מלגלות לאשתו לפני הנישואים שהוא אינו מקיים את הבטחותיו, שקרן וגונב דעת בריות, התנהגותו מהוה "מום גדול" וגורמת למצג שווא שניתן בעבורו לבטל את הקידושין. הבה נבחן את יסודותיה של סוגיית הטעיה בקידושין בקצרה.

במסכת קידושין (מט ע"ב) שנינו:

"על מנת שאני כהן ונמצא לוי, לוי ונמצא כהן... אף על פי שאמרה בלבי היה להתקדש לו, אף על פי כן אינה מקודשת. וכן היא שהטעתו..."

ממשנה זו אנו למדים שני דברים: (א) הטעיה מבטלת את מעשה הקידושין מעיקרו. (ב) דין זה נאמר לכאורה דווקא במקרה של תנאי מפורש. אולם, הגמרא (שם) מביאה דיון בנוגע לכלל "דברים שבלב אינם דברים", וכחלק מהדיון מביאה משנה אחרת ממסכת קידושין (סב ע"א), הדומה למשנתנו:

"אלא אמר רב יוסף, מהכא: המקדש את האשה, ואמר כסבור הייתי שהיא כהנת והרי היא לוייה, לוייה ונמצאת כהנת, ענייה והרי היא עשירה, עשירה והרי היא ענייה – מקודשת, מפני שלא הטעתו; ואמאי? הא קאמר "כסבור הייתי"! אלא משום דאמרינן דברים שבלב אינן דברים! אמר ליה אביי: דילמא שאני התם, דלחומרא".

יש לשים לב כי המשנה המובאת על ידי רב יוסף איננה מדברת במקרה של תנאי, אלא במחשבה שהייתה בלבו של האדם. אם כן, לכאורה מסקנת הסוגיות ברורה: רק תנאי מפורש יכול לבטל קידושין משום הטעיה, ואילו דברים שבלב אינם דברים. אולם, יש לשים לב לדברי רש"י על המשנה שם (סב ע"א):

"שלא הטעתו – אלא הוא הטעה את עצמו, וכיון דלא פירש לאו כל כמיניה, דהווי להו דברים שבלב".

מדברי רש"י עולה שהסיבה שאין אנו מקבלים את דברי הבעל במקרה זה הינה משום שני עניינים מצטרפים: (א) "הוא הטעה את עצמו" – האישה לא אמרה שהיא עשירה ולא הטעתה את הבעל, ועל כן לא ניתן לטעון שיש כאן הטעיה המבטלת את הקידושין; (ב) "כיון דלא פירש" – ההטעיה לא הייתה מפורשת, אלא נשארה בגדר "דברים שבלב". לפי זה, יש לשאול: מה יהיה הדין במקרה שבו שני העניינים הללו אינם מתקיימים? כלומר: ראינו שסברת הלב אינה מבטלת את הקידושין, ואילו תנאי מפורש בהחלט מבטל, אך מה יהיה הדין במידה ויש גילוי דעת מפורש שאינו תנאי – האם גילוי דעת שכזה יכול להביא לביטול קידושין משום הטעיה?

מדברי הר"ן על הר"ף (שם, כו ע"א בדפי הר"ף) משמע שאכן ניתן לבטל קידושין בכגון זה, אך המעיין בדבריו ישים לב לכך שהר"ן מסביר שגילוי הדעת אינו מצריך לעמוד במשפטי התנאים, אלא מספיק שיש לנו גילוי דעת ברור "שעל דעת כך הוא עושה".

א. גילוי דעת משום אומדנא

מתלמידו של הר"ן, הנימוקי יוסף (שיטת הקדמונים, קידושין מט ע"ב, ד"ה לנכסיה), ניתן להבין את היסוד של דבריו:

"ואף על גב דקיימא לן בדוכתי טובא דאזלינן בתר אומדנא... הני ודכותיהו לא קשיין, דכל שהעניין מוכיח מתוכו – לאו דברים שבלב ניהו, אלא כאילו פירש כן. וכן באשה זו נמי ידוע הוא שלא היתה דעתה למנוול ומוכה שחין, אלא ודאי להגון לה נתכוונה... דכל כי האי גוונא שהעניין מוכיח מתוכו לאו דברים שבלב הם, אלא דברים שבפה חשיבי".

מהנימוקי יוסף משמע שגילוי דעת מועיל משום שהוא סוג של אומדנא, אלא שעל פי רוב קשה לסמוך על אומדנא משום שמדובר ב"דברים שבלב", ואילו כאן סומכים על גילוי הדעת משום "שהעניין מוכיח מתוכו", ועל כן "כאילו פירש כן" ו"דברים שבפה חשיבי".

ה"עצמות יוסף" למסכת קידושין (סב ע"א) כתב אף הוא דברים המתאימים לדברי הנימוקי יוסף, ומדבריו יוצא שגם אם הוא לא פירש לפני שקידש את האישה, אלא היא פירשה ואמרה שהיא כהנת והוא קידשה לאחר דבריה – יש להניח ש"מסתמא על פי דיבורה קידשה", וזה עולה בקנה אחד עם מה שכתבנו לעיל, שגם אם הוא לא פירש כלל ניתן להתחקות אחר גילוי דעתו ולבטל את הקידושין על פי גילוי דעת זה.

אולם, בספרות השו"ת אנו עדים למחלוקת בעניין זה, שיש הסוברים שדין הטעיה נידון דווקא אם יש תנאי, ויש הסוברים שניתן לדון בכך אף מצד אומדנא. בשו"ת התשב"ץ (חלק א, סימן קל) נוקט שאין לדון אלא מצד תנאי, ומשום כך בנידונו אינו מסכים לבטל את הקידושין, שהרי התנאי כלל לא נאמר בפירוש, ואף לא בשעת מסירת הקידושין.

אולם, מתשובותיהם של אחרונים אחרים משמע שניתן לדון מצד אומדנא על פי גילוי דעתם של הבעל או האישה, אלא שנחלקו עד כמה מובהקת צריכה האומדנא להיות. בשו"ת חלקת יואב (אבן העזר, סימן כה), לדוגמה, סבור שגילוי הדעת צריך להיות סמוך לקידושין, וזו לשונו:

"ומבואר דהיכי דפירש בשעת קידושין (כל זמן שעוסקין באותו עניין...) לא מהני הקידושין כלל... אבל אם גילה דעתו בשעת קידושין... הקידושין בטלין כמו במכר..."

אף בשו"ת חתם סופר (אבן העזר, חלק א, סימנים פא-פב) דורש שהאומדנא תהיה מובהקת:

"...אולי ימצא היתר לנערה העלובה הזאת... והאיש המקדש איש בליעל ודובר שקרים, הוא אמר שהוא עשיר ונמצא עני, אמר שהוא למדן גדול ונמצא שאפילו צורה דשמעתתא לא ידע, ועתה הלך ופרח ממדינה זו ולא ידענא מקום תחנותו... אולי ימצא תרופה למכתה שלא תשב עגונה כל ימיה..."

הנה לכאורה נראה... דכמה עניינים איכא דאזלינן בתר דברים שבלב וגילוי דעתא בעלמא סגי, ולכאורה נראה לי דקידושי אשה אחת מהם כדמשמע מלישנא דמתניתין קידושין ס"ב ע"א המקדש את אשה ואמר כסבור הייתי שהיא כהנת וכו'. ... משמע דווקא שלא אמרה וגילתה דעתה בשום פעם לומר שהיא כהנית או עשירה רק הוא סבור מעצמו כן והיא לא הטעתו – הרי היא מקודשת, הא הטעתו, אפילו לא אמרה כן בשעת קידושין... מכל מקום אינה מקודשת, דגילוי דעת בזה מהני. אלא לכאורה ממתניתין קידושין מ"ח ע"ב ומ"ט ע"ב... יש לדייק איפכא, דווקא שאמר "על מנת" בשעת קידושין, אבל גילוי דעת לא מהני דהוה דברים שבלב... ואם כן סתרי דיוקא דמתניתין...

אך הרמב"ם... לפי דבריו כל עצמו לא בא הרמב"ם אלא להורות... אזלינן בתר אומדנא, וצריך לומר לפי זה מתניתין דקתני "על מנת שאני כהן" הוא הדין באינו אומר "על מנת", כל שגילו דעתם מקודם לכן ונמצא בהיפוך אינה מקודשת. והא דנקיט "על מנת שאני כהן" משום סיפיה דמתניתין... והכי נמי בעשיר וכהן שיתבטלו הקידושין על ידי אומדנא דמוכח וגילוי דעת לכאורה. ואם כן לכאורה בנידון שלפנינו לפי ראות עיני המורים יובנו הדברים, מסתמא לא תתרצה האשה להתארס עם איש מארץ רחוקה אי לאו שהטעה אותה שהוא עשיר ולמדן וכמו שגילו דעתו, וכיון שהטעתה בטלו הקידושין. האמנם לא מפני שאנו מדמין נעשה מעשה, ולכשיבוא לידינו נתחכם בעניין זה... גם כי בנידון שלפנינו אין אנו צריכים לכל זה דאפילו לו יהיה שהתנה בפירוש... מי הגיד לו לזה השואל שאיננו עשיר ולמדן באמת? וגדולה מזו בקידושין ס' ע"ב דקידושי ספק לעולם הוה... ואם כן הכי נמי לעולם קידושי ספק הויין דיש מתרושש והון רב, ומאן לימא שאיננו מוחזק לעשיר בעירו עד שמכבדים אותו מפני עושרו? וכן לעניין למדנותו? על כן אין להקל מטעם זה כלל לעניות דעתך."

החתם סופר מתייחס מפורשות לנושא גילוי הדעת כגדר של אומדנא, ומצד זה מציע לבטל את הקידושין שבנידונו. אולם מדברי החתם סופר למדנו נקודה חדשה שצריך לקחתה בחשבון בדיון זה. לפי הדעה הסוברת שדווקא תנאי מפורש מועיל – נושא התנאי איננו משנה. אין זה משנה אם התנאי קשור בייחוס, בכסף, בחכמה, בפרנסה, או בכל דבר אחר. כך או כך – התנאי מועיל. לעומת זאת, מדברי החתם סופר למדנו שאם סומכים על גילוי דעת (שהוא משום אומדנא), הרי שמדובר בעניין שצריך הערכה מדויקת מאוד, שכן איך נדע בדיוק כיצד להעריך את עוצמת גילוי הדעת, מה חשבה האישה ומה ציפתה, איזה עניין מפריע לה מאוד עד כדי הימנעות מחתונה ואיזה עניין פחות, אם להעריך בצורה יחסית למקובל במקומה או למקובל במקומו? וכן על זה הדרך.

מצד שני, יש להעיר שבחתם סופר לא משמע שגילוי הדעת צריך להתרחש סמוך מאוד לקידושין, וכן בשו"ת מלבושי יום טוב (אבן העזר, סימן ב) כותב ש לגבי אדם שחקר ודרש הרבה אודות האישה וגילה דעתו שאין רצונו בכל אישה אלא באישה מאוד מסוימת, שניתן לסמוך על חקירה ודרישה מדוקדקת זו כגילוי דעת לעניין טענת מקח טעות, גם אם אין זה מוזכר בשעת הקידושין ממש. הרי לנו ששלפי המלבושי יום טוב יש מקום להרחיב את גבולות האומדנא שעל פיה דנים דין מקח טעות במקרה של הטעיה, וכמו שכתב החתם סופר.

במילים אחרות: למדנו שיש בגילוי דעת קולא וחומרא: קולא היא שאין צורך שיפרש ממש, וגם לא סמוך לקידושין (לפי חלק מהאחרונים), אך מצד שני צריך לדייק הרבה באומדנא ולוודא שאכן הייתה כאן הטעיה כזו שכוחה גדול עד שניתן לסמוך עליה בוודאות לעניין ביטול הקידושין. וראו גם בשו"ת מהר"י הכהן (תניינא, אבן העזר, סימן יג) דין גילוי דעת... אכן, הצורך לדקדק הרבה באומדנא בא לידי ביטוי בשו"ת היכל יצחק (אבן העזר, חלק ב, סימן כה), שם מתבאר שטעות בפרטי זהותו של הבעל איננה מביאה באופן ישיר לביטול הקידושין משום הטעיה, והכל תלוי לפי העניין ולפי המציאות:

"שאלה: איש למעלה מגיל ארבעים קידש אשה צעירה בת שש-עשרה על ידי שליח, שהראה לה תמונת החתן בהיותו צעיר לימים. עכשיו היא טוענת שהטעוה ומסרבת לשידוך. הבעל מסרב לגרשה. היש דרך לבטל הקידושין, או לכופו לתת גט?

תשובה... הנה עולה בדעתי דאין שום הכרח לפרש מפני שלא הטעתו כדרך שמפרש רבינו החתמ"ס ז"ל, אלא שהכוונה היא מפני שלא הותנה תנאי, ומשום כך הקידושין ספק, אבל אם הותנה בשעת קידושין ונמצא שאינו כך הקידושין בטילים, וממילא אין לנו שום הוכחה דבגילוי דעת קודם הקידושין, הקידושין בטילים, דכל שלא היה תנאי בשעת הקידושין הם קידושי ספק ולחומרא; אבל אין הכי נמי דאף אם היה גילוי דעת קודם אין הקידושין בטילים, דהכל תלוי בתנאי בשעת קידושין, ואם לא הותנה בשעת הקידושין הם קידושי ספק, וממילא אף לדין דדברים שבלב אינם דברים, ומקודשת במתניתין היינו קידושי ודאי, אבל אם הטעתו בגילוי דעת הקידושין ספק, ודווקא בתנאי בשעת קידושין הקידושין בטילים כשאין התנאי אמת...

והנה הרגשתי שמעכ"ת מחלק בין נידון דידן לנידון של התשב"ץ שם לא הגיד לה, אלא שהוציא קול, אבל אם הגיד לה שאני, דאז הקידושין בטילים. ולפי ראות עיני אין הדבר כך, שרבינו התשב"ץ מדגיש שלא אמר לה בפירוש בשעת מסירת הקידושין... וברור לי שבעובדא דידיה אמר לרבים וגם להאשה שהוא עשיר, ואף על פי כן לא דן התשב"ץ ז"ל לבטל את הקידושין. ומכל מקום החתמ"ס ז"ל גם כן לא בנה יסוד חזק לבטל את הקידושין מטעם הטעאה.

ובעצם דיוקו של רבינו החתמ"ס ז"ל, הנה אפילו אם נפרש הלשון מפני שלא הטעתו כמו שהוא מפרש, שהכוונה היא לגילוי הדעת, הרי יש לומר דהכוונה היא שלא אמרה לו בשעת הקידושין (אף שלא היה תנאי גמור)... אבל אין מזה ראיה שאם אמרה לו בשעה קודמת מופלג בזמן מהקידושין, שדבר זה מבטל את הקידושין... ואחרי הדברים והאמת האלה הרי יש לנו למצוא דרך של הצלה, כפי שהבנתי מתוך מכתב כבוד תורתו יש אפשרות לכופו לגט על ידי המלכות, אלא שאתם חוששים לגט מעושה...

והנה לאחר שסוף סוף היתה כאן רמאות מצדו ויש לצדד גם כן שאין כאן אלא קידושי ספק, על כן אם יתבררו לבית דין (לאחרי השתדלות גדולה ומושכת לפחות י"ב חדש לדבר על לבה ולהשפיע עליה) שאי אפשר להטות לבבה, דבאמת הוא שנאוה לה, וגם אחרי שישתדלו בריצוי כסף... לפייסו ליתן גט, אזי נדון בזה. אך למידה זו לא הגעתי לבטל הקידושין על היסוד של הטעאה בתמונה.

והנה עד כמה חששו רבותינו הראשונים ז"ל שלא לסמוך על אומדנא לבטל קידושין די לנו להכיר משיטת הרמב"ם... ואמנם הנראה שהכרעת דעת התורה של רבותינו האחרונים ז"ל נוטה יותר להמקילים בדבר זה, אך שם הרי האומדנא גדולה מאד, מה שאין כן כאן בנדון שלפנינו שהאומדנא שצעירה בת שש-עשרה לא מתרצית להינשא לגבר למעלה מגיל ארבעים הנה איננה לעניות דעתי כל כך חזקה כמו שחשב כבוד תורתו. ואמנם יש אומדנא חזקה כל כך עד שלדעת התוספות ז"ל בשבועות ל"ד דנין על פיה דיני נפשות, אבל האומדנא שלפנינו איננה כלל בסוג זה, דבמדינות ההן אין זה מיעוטא דלא שכיח שנערה בת שש עשרה תינשא לאיש שהוא למעלה מארבעים, והדעת נותנת שלא משום יופיו בלבד על פי התמונה הסכימה לקבל הקידושין, דודאי היה משא ומתן בין השליח ובין קרוביה וכו', על דבר מצבו הכלכלי וכו' בשאלה שהיא שאלה מהשליח על הגיל וכו'."

שוב למדים אנו שההטעיה לא צריכה להיות סמוכה לקידושין כיוון שמדובר בגדר של אומדנא, אך אנו גם למדים על הקושי שביישום ביטול קידושין משום הטעיה, שיש צורך שבית הדין יהיה סמוך ובטוח שמדובר בהטעיה גמורה ומשמעותית שאין בה צל של ספק, מבחינת ההערכה של הצד שהטעוהו. אולם, כאשר האומדנא אכן ברורה ומוכחת שהייתה כאן הטעיה הדבר ברור להקל, וכמו שכתב בסוף שו"ת מלבושי יום טוב (שם):

"ועוד אפשר לומר... כיון דהיא הטעתו בדבר שאי אפשר לדור עמה כלל, אין לך אומדנא גדולה מזו, שאילו לא הטעתו וסבר שהיא מותרת לו לא היה נושאה, וסתמא כפירושו, דכן מצינו דכתבו הרמב"ן והרשב"א... אלמא: היכא דמוכח מן הסתם דעתו, הוה כמפרש להדיא דבריו... אם כן, לפי זה אפילו לא חקר ממנה מה היא..."

כאמור, הדין צריך להיות בטוח שנידונו הוא מצב כזה שבו מדובר בבירור בהטעיה כזו שאף אדם לא היה מסכים לה. בירור שכזה בעניין טיב ההטעיה ניתן לראות בשו"ת אגרות משה (אבן העזר, חלק ד, סימן פג), שאכן יש לחלק בין אישה לאישה ובין מצב למצב, ויש מקרים שבהם הטעיה תיחשב לאומדנא ברורה ומוכחת, ויש מקרים שבהם הדבר אינו ברור כל כך:

"הנה האשה מטשילע שהלכה מבעלה בפירוד דערכאות הנקרא דיווארס בלא גט ובאה לטאראנטא עם שני ילדים ואומרת איך שבעלה כשניסת אליו כשהיו במחנה בעיר זאלצבורג בחופה וקידושין על ידי איזה בחורים מכיריו שסידרו הקידושין, ובטשילע כאשר ילדה בן הראשון ולא רצה למולו בדחיות כמה טעמים, אף שהיא רצתה בכל תוקף, ולאחר שלוש שנים נולד בן השני. ואז אמר לה שנשתמד כמה שנים ומחמת זה לא יניח למול בניו, אך לא אמר לה משום שידע שלא היתה ניסת לו כשתדע שהוא משומד..."

אך מה שיש לדון בזה הוא מצד שחזינן דלא היתה רוצה להנשא למשומד דהרי בשביל זה לא אמר לה קודם הנישואין מחמת שידע שאם יאמר לה לא תרצה להנשא לו, וגם תיכף כשאמר לה שהוא משומד הלכה ממנו ותבעתו שיתן גט וגירושין מהממשלה, שלכן אף שגם האשה משמע שגם כן היא עוברת על כמה מצוות חמורות, דהא ודאי בעלה שלא רצה למול אף שנתן כמה טעמים ודאי לא היו טעמים שפוטרין אותו מלמולו ומכל מקום ישבה אצלו שמשמע שגם היא

לא הקפידה כל כך, וגם מאחר שאף שלא גילה לה שהוא משומד ורצה שהיא תטעה שהוא נוהג
כישראל לא היה ירא שמא תראה שהוא על כל פנים רשע גדול כל כך שאינו רוצה אף למול בניו
מה שאף העוברים על כמה איסורין ואף על שבת וכשרות ועריות מלין בניהם, ואם כן ודאי עבר
על כמה עבירות חמורים ולא היה איכפת לה זה, ויותר נוטה שגם היא עוברת על כמה עבירות
חמורות וגם על שבת וכשרות, והיה שייך לחוש שמא אינה מקפדת כל כך גם מה שהוא משומד,
ומה שהוצרך לרמותה היה רק מפני שחשש שמא לא תרצה ואין להוכיח מזה שהאמת ממש שלא
היתה רוצה להנשא למשומד, אבל על כל פנים מזה שהלכה ממנו תיכף כשאמר לה שהוא משומד
חזינן שאם לא היה מטעה אותה לא היתה ניסת לו, ואם כן הרי היו קידושי טעות, משום שרוב
אף מאלו שאינם שומרי תורה ואף מאלו שעוברים על עבירות חמורות נמי לא היו רוצות לינשא
למשומדים וכמעט שהוא כחזקה שכל אלו שלא ירצו להנשא לנכרים שלא ינשאו גם למשומדים,
ויש גם מאלו שהיו נישאות לנכרים שלא היו רוצות לינשא למשומדים דמאוסין הם בעיני כל...

אבל מכל מקום קשה לסמוך על זה דאפשר גם לחוש מאחר שאינה שומרת תורה שאולי גם מה
שהוא משומד אינו כל כך חיסרון אצלה, ומה שהלכה ממנו אולי היתה איזה קטטה ביניהם ואף
שהקטטה היתה בשביל שהיא רצתה למול את בניה נמי אינו עושה זה בחשיבות טעות
בהקידושין. איברא דבנשים שהן שומרות תורה אם הטעה אותה משומד לומר שהוא שומר תורה
ונודעה אחר זמן שהוא משומד מסתבר שהוא מקח טעות שהרי הר"ם סובר דיוצאה בלא חליצה
מטעם שאילו ידעה שתפול לייבום לא היתה מקודשת לו משום דמומר גרוע לה ממוכה שחין...
על כל פנים יש למילף מהר"ם שאם הטעה וניסת לבעל מומר הוא קידושי טעות ולא אמרינן
בזה טב למיתב טן דו ואפשר שכולי עלמא יודו בזה להר"ם. אבל בנשים שאין שומרות דת אין
לומר דהם קידושי טעות, אבל באשה זו שחזינן שהוצרך לרמותה וגם הלכה תיכף שנודעה שהוא
משומד יש סברא גדולה לומר שהן קידושי טעות אבל אינו ברור כל כך כדלעיל".

עוד ראו מה שכתב הרב אברהם יודלוביץ (שו"ת בית אב, אבן העזר, סימן כח), במקרה של אישה שנשארה
גלמודה ועגונה בוכה על רוע מזלה ואין מושיע לה וביטל את הקידושין בגלל מצג שווא ופגם בסדר הקידושין,
וזו לשונו:

"הנה על דבר האשה... שנישאת לאיש אחד שבא לשם מעיר אחרת ואחרי החתונה היה עמה כמו
חודש ימים ולקח ממנה כספה וברח מאתה וזה ארבעה שנים עברו ועקבותיו לא נודעו... ועתה
נודע כי זה האיש כבר היה לו בעיר באסטאן... אשה וגי' בניס ועזבם גם כן... ואם כן בעובדא
דילן בקדשה סתם וכנסה סתם ולא היתה יודעת מומו שיש לו אשה וגי' בניס דהוא מום גדול
אליה ואם היתה יודעת מזה ואצלי הוא דבר ברור בסברא שלא היתה רוצה כלל להתקדש לו
דהלא זהו נגד חקי המדינה דהאי גברא יהיה נענש לפי החוק ואיה הבתולה שתמסור נפשה
להינשא לאיש נגד חקי המדינה ומה גם דמצודת הרגמ"ה פרושה גם על האשה והיא אשה כשרה
וגם שומעת לקול אביה הישר דאדם ובני משפחתה אשר היו מוחין בה ומלבד זה איך יתכן כלל
שהיתה מתקדשת לאיש שהיא רואה בעיניה כי הוא איש אכזרי ולא יחוס על אשתו ולא על שלשת
בניו והרי הוא שודד ורוצח ואיך תנשא לו ובמה תהיה היא בטוחה בו שתתקשר עמו על כל ימי
חייה על מוצא שפתיו שיאמר עתה כי יאהבנה והלא הוא איש שאין אמון בו ואמרי פיו רוח

ישאם ורוחו רמיה וגם אם בצדק עתה יאהבנה מי יודע מה יהיה לימים יוצרו והלא יתכן כי גם עד ארגיעה באחרת יחליפנה וכלות השנה בכלות שנתו ישליכנה".

כמו כן, מצאנו במקרה שהבעל לא הודיע לאשתו לפני הקידושין שהוא חולה במחלת סרטן, באיברי הזרע שלו, וכאשר ביקשה גט הוא סירב ומבקש סכומים גדולים כדי להתירה מכבלי עיגון, סבור הרב שמואל טוביה שטערן (שו"ת השבי"ט, חלק ד, סימן ל), שמדובר בקידושי טעות, וזו לשונו:

"בודאי היה מקח טעות וגם קידושי טעות וגרוע מזה היתה קידושי זיוף".

מעתה, יש לדון במקרה שלנו, אם יש כאן אומדנא ברורה ומוכחת של הטעיה שעל פיה ניתן לבטל את הקידושין.